

PATVIRTINTA

Šiaulių lopšelio-darželio „Ežerėlis“
direktorius

2024 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. V-109

ŠIAULIŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „EŽERĖLIS“ PIRMOSIOS PAGALBOS ORGANIZAVIMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pirmosios pagalbos organizavimo Šiaulių lopšelyje-darželyje „Ežerėlis“ tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja pirmosios pagalbos organizavimą, teikimą ir atsakomybę lopšelyje-darželyje „Ežerėlis“ (toliau-lopšelyje-darželyje).

2. Aprašą įgyvendina lopšelio-darželio darbuotojai ir kiti darbuotojai, kurių veikla susijusi su lopšelio-darželio ugdytiniais.

3. Aprašas parengtas vadovaujantis Sveikatos priežiūros mokykloje tvarkos aprašu, Visuomenės sveikatos priežiūros specialisto, vykdančio sveikatos priežiūrą mokykloje, kvalifikacinių reikalavimų aprašu, Mokinių, išskyrus besimokančius pagal aukštojo mokslo programas, nelaimingų atsitikimų tyrimo tvarkos aprašu.

4. Šiame Apraše vartojamos sąvokos:

4.1. lopšelio-darželio darbuotojas(i) – lopšelyje-darželyje dirbantys pedagogai, švietimo pagalbos specialistai, mokytojo padėjėjai, mokinio padėjėjai, administracijos ir kiti darbuotojai;

4.2. ugdytinio(ių) tėvai (globėjai, rūpintojai) – ugdytinio(ių) atstovai atstovaujantys vaiką įstatymų numatyta tvarka;

4.3. pirmąją pagalbą teikiantis asmuo – asmuo, išklausęs ir turintis pirmosios pagalbos kursų pažymėjimą;

4.4. GMP – greitoji medicinos pagalba;

4.5. visuomenės sveikatos (VS) specialistas yra Šiaulių miesto visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos priežiūros specialistas, vykdančias sveikatos priežiūrą Mokykloje.

5. Įvykis priskiriamas nelaimingam atsitikimui, įvykusiam ugdymo procese, kai jis įvyko:

5.1. organizuojamo ugdymo proceso metu, nepriklausomai nuo to, ar ugdymo procesas organizuojamas lopšelyje-darželyje ar už jo ribų;

5.2. vežant ugdytinius į renginius, ekskursijas ar parvežant iš jų.

II. PIRMOSIOS PAGALBOS TEIKIMAS IR ORGANIZAVIMAS

6. Įvykus traumai ar nelaimingam atsitikimui veikiama pagal nustatytą algoritmą (1 priedas).

7. Kilus grėsmei vaiko gyvybei arba esant ūmiai pavojingai sveikatos būklei pirmąją pagalbą teikia asmuo, esantis arčiausiai nukentėjusiojo.

8. Prieš pradėdant teikti pirmąją pagalbą, įvertinamas situacijos saugumas, užtikrinama saugi aplinka.

9. Įvertinus nukentėjusiojo būklę, jeigu reikalinga, pagalbą teikiantis arba šalia jo esantis asmuo kviečia GMP ir informuoja:

9.1. VS specialistą, jei tuo metu lopšelyje-darželyje jis yra. VS specialistas perima pirmosios pagalbos teikimą ir (ar) organizavimą;

9.2. direktorių arba jį pavaduojantį asmenį.

10. Nelaimingo atsitikimo metu nukentėjęs ugdytinis, vienas nepaliekamas.

11. Kilus grėsmei vaiko gyvybei arba esant ūmiai pavojingai sveikatos būklei ugdytinio atstovus informuoja grupės mokytojas, jeigu jo nėra – socialinis pedagogas.

12. Jeigu organizuojant nukentėjusiojo gabenimą į sveikatos priežiūros įstaigą nepavyksta susisiekti su ugdytinio tėvais (globėjais, rūpintojais), jį lydi lopšelio-darželio direktoriaus ar jį pavaduojančio asmens paskirtas asmuo (pagalbos mokiniui specialistas, pedagogas ar kt.) ir lieka su juo, kol atvyks ugdytinio tėvai (globėjai, rūpintojai).

13. Kiekvienas lopšelio-darželio darbuotojas turi žinoti:

13.1. kurioje lopšelio-darželio vietoje yra laikomas pirmosios pagalbos rinkinys;

13.2. kokių telefono numerių reikėtų kreiptis įvykus nelaimingam atsitikimui ar kitai situacijai, reikalaujančiai neatidėliotinių veiksnių (112);

13.3. vaikų tėvų (globėjų, rūpintojų) telefonų numerius.

14. Lopšelio-darželio darbuotojų pirmos pagalbos kursų pažymėjimai laikomi VS specialisto kabinete.

15. Už pirmosios pagalbos rinkinio priežiūrą ir jo papildymą atsakingas direktoriaus įsakymu paskirtas asmuo.

III. PIRMOJI PAGALBA KRAUJUOJANT

16. Esant kraujavimui, jis turi būti kuo greičiau stabdomas, nes kraujavimas labai pavojingas žmogaus gyvybei. Nukraujavus gali sutrikti gyvybiškai svarbių organų veikla, gali ištikti šokas, netekęs daug kraujo, žmogus gali mirti.

17. Atpažinti kraujavimą galima: išorinis kraujavimas, kai pažeistas odos vientisumas ir kraujuoja iš akimi matomos žaizdos ir vidinis - tai nematomas kraujavimas į vidines kūno dalis - krūtinės, pilvo ertmės, tarp raumenų.

18. Įtarti vidinį kraujavimą reikėtų esant šiems požymiams: nerimas, silpnumas troškulys, krečia drebulys, pila šaltas prakaitas, žmogus išblykšta, kvėpavimas dažnas ir/ar paviršutinis, pulsas dažnas ir/ar silpnas, prarasta sąmonė.

19. Įtarus vidinį kraujavimą, nukentėjusiajam reikėtų suteikti patogią kūno padėtį, dėti šalčio kompresus, kuo greičiau organizuoti gabenimą į gydymo įstaigą.

20. Esant išoriniam kraujavimui:

20.1. nuvilkti nukentėjusiajam drabužius arba juos apkirpti, kad matytųsi kraujuojanti vieta;

20.2. kraujuojančią vietą užspausti tvarščiu (jeigu sterilus tvarščio nėra, galima panaudoti švarų audinį (nosinę, skarelę arba užspausti rankomis, nukentėjusysis gali pats, savo rankomis, užspausti kraujuojančią žaizdą);

20.3. sutvarstyti;

20.4. jeigu kraujavimo sustabdyti nepavyko (krauju permirkusių tvarščių nuimti negalima), ant viršaus dėti spaudžiamąjį tvarstį (pvz.: standžiai susuktą audinio ritinėlį);

20.5. kaip pagalbinę kraujavimo stabdymo priemonę galima naudoti galūnės pakėlimą arba maksimalų sulenkimą;

20.6. varžtu stabdyti kraujavimo nerekomenduojama;

20.7. kraujuojant galvos srityje, nukentėjusiojo neguldyti;

20.8. kraujuojant iš nosies, nukentėjusįjį reikia nuraminti, pasodinti, papašyti palenkti galvą į priekį, užspausti nosies sparnelius, ant nosies kaulinės dalies ir kaktos dėti šalčio kompresus.

IV. PIRMOJI PAGALBA NETEKUS SĄMONĖS

21. Jei nėra galvos ar stuburo traumos požymių, kvėpuojantį, bet nesąmoningą nukentėjusįjį reikia paguldyti į stabilią šoninę padėtį, ne tai palaiko atvirus kvėpavimo takus ir po skruostu pakišus delną galva turi būti stabili.

22. Nukentėjusįjį paguldžius į stabilią padėtį pakartotinai įvertinti gyvybines organizmo funkcijas.

23. Esant galvos smegenų traumai, svarbiausias galvos smegenų traumos požymis – sąmonės sutrikimas. Netekęs sąmonės žmogus nesugeba reaguoti į išorinius dirgiklius.

24. Patyrus galvos smegenų traumą ir netekus sąmonės žmogui gali: užkristi liežuvio šaknis, išnykti kosulio ar rijimo refleksai, sustoti kvėpavimas, užspringti krauju ar skrandžio turiniu, uždusti.

25. Pažinti galvos smegenų traumas galima iš šių požymių: kraujavimas iš nosies, burnos, ausies, nosies ar galvos žaizdos, mėlynės aplink akis, už ausų, stiprūs galvos skausmai, vietinis galvos audinių patinimas, sunkėjanti sąmonės būklė arba visiškas jos netekimas, vienos akies vyzdžio išsiplėtimas, vienos pusės rankos ir kojos silpnumas ar paralyžius.

26. Pirmoji pagalba galvos smegenų traumas atveju teikiama:

26.1. jei nukentėjusysis sąmoningas, nuraminti ir suteikti jam patogią kūno padėtį;

26.2. kvieisti GMP;

26.3. sekti nukentėjusiojo sąmonę, kvėpavimą ir kraujotaką;

26.4. jei yra atvira žaizda, uždėti spaudžiamąjį tvarstį;

26.5. jei sąmonės netekimas buvo trumpalaikis, nepalikti nukentėjusiojo, sekti jo būklę;

26.6. jei nukentėjusysis nesąmoningas, atverti kvėpavimo takus, pakelti apatinį žandikaulį, įvertinti kvėpavimą, pasirengti prireikus daryti įpūtimus ir krūtinės ląstos paspaudimus.

27. Pažinti stuburo traumą galima iš šių požymių: skausmas kaklo ar nugaros srityje, iškrypimas ar išsigaubimas nuo normalios stuburo ašies, patinimas pažeidimo vietoje.

28. Pažinti, kai patyrus stuburo traumą, pažeistos nugaros smegenys iš šių požymių: išnykusi judesių kontrolė galūnėse žemiau pažeidimo, išnykę ar nenormalūs jutimai (deginimas, dilgčiojimas), galūnė nejudri, sunki ar suglebusi, išnykusi šlapinimosi ir tuštinimosi kontrolė, sunku kvėpuoti.

29. Pirmoji pagalba stuburo traumas atveju (esant sąmonei) suteikiama šia tvarka:

29.1. nukentėjusiajam neleisti judėti;

29.2. kvieisti GMP bendruoju pagalbos tel. 112;

29.3. fiksuoti galvą neutralioje pozicijoje;

29.4. sekti pagrindines gyvybines funkcijas (sąmonę, kvėpavimą, širdies veiklą).

30. Jeigu nukentėjusysis nesąmoningas, sustojo kvėpavimas ir širdies veikla, pradėti gaivinti.

Pagal galimybes reikia stengtis apsaugoti stuburą nuo judesių.

V. PIRMOJI PAGALBA UŽSPRINGUS

31. Visiškas ar dalinis žmogaus užspringimas identifikuojamas, kai svetimkūnis (maistas, smulkios žaislų dalys) užkemša kvėpavimo takus siauriausioje jų dalyje – balso klostėse.

32. Dalinį užspringimą pažinti galima iš šių požymių: žmogus išlieka sąmoningas, gali kosėti ir kalbėti.

33. Visišką užspringimą galima pažinti iš šių požymių: nukentėjusysis negali kalbėti, rodo visų suprantamą užspringimo ženklą (griebiasi už kaklo), negali kalbėti paklaustas, kosulys silpnas ir neefektyvus, kvėpuojant atsirado švilpesys, kvėpavimo nepakankamumas sunkėja, pradeda mėlti, netenka sąmonės.

34. Pirmoji pagalba esant daliniam užspringimui suteikiama:

34.1. stebėti užspringusįjį;

34.2. nepalikti nukentėjusiojo vieno;

34.3. jeigu nukentėjusysis kosti, netrukdyti jam (kosulys yra geriausias svetimkūnio pašalinimo iš kvėpavimo takų būdas);

34.4. netrankyti į nukentėjusiojo tarpumentę;

34.5. netaikyti Heimlich'o metodo;

- 34.6. užspringimui užtrukus, kviesti GMP.
- 35. Pirmoji pagalba visiško užspringimo atveju suteikiama:
 - 35.1. 5 kartus suduoti į tarpumentę;
 - 35.2. jei nukentėjusysis vis tiek išlieka užspringęs, pasinaudoti Heimlich'o metodu (atsistoti ar atsiklaupti užspringusiajam už nugaros, apkabinti jį, rankas dėti po nukentėjusiojo pažastimis, dėti vienos rankos kumštį po krūtinkauliu, kita ranka apglėbti kumštį ir staigiu trumpu judesiu (gilyn ir į viršų) spustelti 5 kartus;
 - 35.3. šiuos veiksmus atlikinėti pakaitomis tol, kol žmogus atsprings arba neteks sąmonės.
- 36. Nukentėjusiajam netekus sąmonės, pradėti gaivinti.

VI. PIRMOJI PAGALBA SUSIŽEIDUS

- 37. Bet kokią žaizdą būtina atidžiai apžiūrėti, sustabdyti kraujavimą sutvarstyti.
- 38. Žaizdų tvarstymas – tai pirmosios pagalbos būdas, naudojant įvairią tvarsliaivą (bintą, sterilius ir nesterilius tvarščius, pleistrą, tvarstomąsias skareleles ir parankines priemones) uždengiant žaizdą.
 - 39. Žaizdų tvarstymo pagrindai:
 - 39.1. tvarstyti pradedame nuo tvarščio galo;
 - 39.2. tvarščio plotis parenkamas atsižvelgiant į žaizdą;
 - 39.3. tvarstoma nuo plonesnės kūno dalies link storesnės;
 - 39.4. tvarstis turi lygiai priglusti prie kūno;
 - 39.5. tvarstyti nestipriai, kad nespaustų kraujagyslių ir nervų;
 - 39.6. negalima mazgo rišti ties žaizda;
 - 39.7. būtina patikrinti ar nesutrško kraujotaka.
 - 40. Žaizdų tvarstymo būdai:
 - 40.1. žiedinis (tinka tvarstant ranką, koją, kaktą, kaklą);
 - 40.2. spiralinis (tinka tvarstant lygias kūno dalis: pirštus, žastą, krūtinę, pilvą);
 - 40.3. spiralinis bėgamasis su perlenkimais (toks būdas tinka pailgoms nevienodo dydžio dalims tvarstyti);
 - 40.4. kryžminis aštuoniukės formos (tvarstomi sąnariai);
 - 40.5. tvarstymas skarelėmis (tinka tvarščiu fiksuoti, galūnei įtvirtinti);
 - 40.6. sterilios skarelės gali būti naudojamos kaip tvarstis žaizdai uždengti.
- 41. Sutvarsčius žaizdą, jeigu reikia, kviesti GMP arba vežti į gydymo įstaigą.

VII. PIRMOJI PAGALBA LŪŽUS KAULAMS

- 42. Pažinti kaulo lūžį galima iš šių požymių: lūžio vietoje gali būti patinimas, kraujosruvos, galūnės deformacija, skausmas, galūnės judrumas neįprastoje vietoje, galūnė gali būti sutrumpėjusi ar neįprastai pakreipta, persukta, sulenkta, lūžio vietoje jaučiamas ar girdimas traškėjimas, sutrikusi pažeistos galūnės funkcija, dėl kai kurių lūžių (šlaunikaulio, dubens kaulų) gali ištikti šokas.
- 43. Pirmoji pagalba kaulo lūžio atveju suteikiama:
 - 43.1. perspėti nukentėjusįjį, kad nejudintų pažeistos kūno dalies,
 - 43.2. prilaikyti nukentėjusiojo sužalotą vietą savo rankomis,
 - 43.3. įtvirtinti pažeistą vietą taip, kad sąnariai aukščiau ir žemiau pažeidimo vietos nejudėtų, naudoti turimas priemones – standžius, kietus ir siaurus įtvarus,
 - 43.4. įtvartą pritvirtinti prie sužeistos kūno dalies tvarščiu ar skarele; pažeistą galūnę pritvirtinti prie šalia esančios sveikos kūno dalies ar galūnės,
 - 43.5. kviesti GMP.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

44. Direktorius supažindina lopšelio-darželio darbuotojus su šia Tvarka.
 45. Šiame Apraše įvardinti informavimo veiksmai nepažeidžia Asmens duomenų tvarkymo lopšelyje-darželyje taisyklių, patvirtintų direktoriaus 2022 m. rugsėjo 2 d. įsakymais Nr. V-103 ir V-104.
 46. Šis Aprašas gali būti atnaujinamas ar keičiamas pasikeitus teisės aktams.
-

